

Härnösands kommuns revisorer

Till
Socialnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2024-04-05

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning - socialnämnden”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om socialnämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 5 juli 2024. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Anders Gäfvert
Ordförande

Lars Norberg
Vice ordförande

Samuel Möller
2:a vice ordförande

Grundläggande granskning - socialnämnden

Rapport
Härnösands kommun

KPMG AB

Datum 2024-04-05

Antal sidor 11

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2024-04-05

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Målstyrning	5
3.1.1	Bedömning	6
3.2	Ekonomistyrning	6
3.2.1	Bedömning	8
3.3	Uppföljning av intern kontroll	8
3.3.1	Bedömning	9
4	Slutsats och rekommendationer	10

1 Sammanfattning

KPMG har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi ser allvarligt på den bristande måluppfyllelsen samt den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden bör fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt tydliggöra måluppföljningen. Nämnden bör även fatta beslut om åtgärder för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vi bedömer det även som en allvarlig brist att prognosticerade ekonomiska utfall skiljer sig kraftigt från det faktiska utfallet. Vi anser att nämnden bör överväga att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmomenten i sin internkontrollplan.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Stärka målstyrningen, se avsnitt, 3.1.1.
- Stärka ekonomistyrningen, se avsnitt 3.2.1.
- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmoment inom ramen för internkontrollplanen, se avsnitt 3.3.1.

2 Bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

— Dokumentstudier av underlag från nämnden

— Intervjuer/avstämningar med nämnden

Nämndens ordförande och förvaltningschef har givits möjlighet att faktakontrollera rapporten

3 Resultat av granskningen

3.1 Målstyrning

Kommunfullmäktiges årsplan för år 2023¹ anger åtta övergripande mål fördelat på två perspektiv: *Härnösandperspektivet* och *organisationsperspektivet*. Utifrån de övergripande målen fastställer kommunfullmäktige, genom årsplanen, årliga kortsiktiga mål i form av resultatuppdrag med tillhörande styrtal för varje nämnd. Nämnderna kan utöver detta formulera egna mål för sitt arbete med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål.

Ett kommunövergripande mål berör nämndens verksamhet. Till målet framgår totalt tre resultatuppdrag tilldelade nämnden. Vidare framgår målnivåer för år 2023 till respektive resultatuppdrag.

Socialnämnden antog den 20 december 2022 verksamhetsplan för år 2023². Av verksamhetsplanen framgår att nämnden antagit kommunfullmäktiges tre resultatuppdragen. I planen anges strategiska åtgärder som ska bidra till måluppfyllelse. Därutöver har nämnden antagit ytterligare tio mål, varav endast två av dessa har fastställda målvärden.

Nämnden har följt upp målstyrningen delårsrapport per 2023-08-31³. Av delårsrapporten framgår att nämnden per 31 augusti bedömer att de inte kommer kunna uppnå två av tre resultatuppdrag vid årets slut. Nämnden har vidare följt upp de strategiska aktiviteter som angetts inom ramen för resultatuppdragen. Vi noterar ett antal av nämndmålen följs upp i delårsrapporten.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för 2023⁴ och noterar att två av de tilldelade resultatuppdragen bedöms ej uppfyllda och ett bedöms uppfyllt. Gällande nämndens egna mål noterar vi att fyra bedöms ej uppfyllda, ett har inte varit möjligt att följa upp och två bedöms uppfyllda. Vi kan inte utläsa att nämnden bedömt målen barnperspektivet, attraktiv arbetsgivare samt hälsa.

---

¹ Kommunfullmäktige 2022-11-21, § 113

² Socialnämnden 2022-12-20, § 122

³ Socialnämnden 2023-10-04, § 100

⁴ Socialnämnden 2024-02-29, § 15

3.1.1 Bedömning

Vi anser att nämnden kan stärka sin målstyrning genom att tillföra indikatorer, eller nyckeltal med målvärden till samtliga nämndmål. Nämndens bedömning av antagna nämndmål bör även framgå tydligare i verksamhetsberättelsen.

Vid årets slut har nämnden sammantaget uppfyllt ett av tre tilldelade resultatuppdrag. Två av tio nämndmål bedöms uppfyllda i verksamhetsberättelsen. Fyra bedöms ej uppfyllda, ett har inte varit möjligt att följa upp och två bedöms uppfyllda. Vi kan inte utläsa att nämnden bedömt resterande.

Vi anser att nämnden behöver förstärka arbetet för att nå målen.

3.2 Ekonomistyrning

Socialnämnden har antagit budget för år 2023⁵, vilken uppgår till 685,3 mnkr. Det framgår av verksamhetsplanen att budgeten är underfinansierad med 19,1 mnkr. Orsaken är, enligt förvaltningen, att budgeten inte avspeglar det faktiska behovet av hemtjänstinsatser.

Den 26 januari 2023 har socialnämnden fattat beslut⁶ om att föreslå kommunstyrelsen att i sin tur föreslå kommunfullmäktige att socialnämndens ekonomiska ram för 2023 erhåller ett tillskott med 19 miljoner kronor för att nämnden skall kunna finansiera det faktiska behovet av hemtjänstinsatser. Den 19 juni 2023 har kommunfullmäktige beslutat⁷ att tilldela socialnämnden 20,2 mnkr extra skattemedel för 2023.

Nämnden har följt upp ekonomin under året genom månadsrapporter, fyramånadersrapport per 2023-04-30⁸ och delårsrapport per 2023-08-31⁹.

Av fyramånadersrapporten framgår att nämnden uppvisar ett underskott på - 11,6 mnkr för perioden. Vidare framgår att nämnden prognosticerar ett underskott på - 53,4 mnkr vid årsslut.

---

⁵ Samhällsnämnden 2022-10-13, § 168

⁶ Socialnämnden 2023-01-26, § 5

⁷ Kommunfullmäktige 2023-06-19, § 104

⁸ Socialnämnden 2023-05-30, § 58

⁹ Socialnämnden 2023-10-04, § 100

2024-04-05

I samband med fyramånadersrapporten har nämnden antagit förvaltningens åtgärdsplan för att minimera det prognosticerade ekonomiska underskottet. Förvaltningen behöver däremot ytterligare tid för att presentera en mer omfattande åtgärdsplan. I åtgärdsplanen anges flertal åtgärder vars beräknade utfall uppgår till 6,7 mnkr för 2023. Samtliga åtgärder förväntas bidra med besparingseffekter fram till helår 2024, varav effekten beräknas uppgå till 30,9 mnkr. Flertal åtgärder förväntas bidra med effekter tre till fyra månader efter beslutande.

Av delårsrapporten per sista augusti framgår ett underskott för perioden på – 17 mnkr. I samband med delåruppföljningen beslutade nämnden att uppdra socialförvaltningen att fortsätta arbetet i enlighet med den framtagna handlingsplanen. Prognosen för helår uppgår till ett underskott på - 25,5 mnkr. I delårsrapporten följs även åtgärder för att hantera den prognosticerade budgetavvikelsen upp. Det framgår inte vilken besparingseffekt åtgärderna medfört.

Av protokoll¹⁰ framgår att socialförvaltningen infört uppföljning varannan vecka av åtgärderna/aktiviteterna i åtgärdsplanen från och med augusti månad. Det framgår av protokoll¹¹ att förvaltningen initierat en utökad dialog med ledningsgruppen angående arbetssituationen och andra möjliga besparingsåtgärder. Vidare framgår att nämnden ställt flertal frågor till förvaltningen angående prognosticerade underskott.

Det framgår av budgetuppföljning i december 2023¹² att nämnden har fortsatt högre kostnader än budget, varav de tre högsta ackumulerade underskotten finns inom hemtjänstens verksamhet. Underskottet inom hemtjänsten uppgår till - 22,4 mnkr, inom individ- och familjeomsorgen till - 11,1 mnkr och särskilt boende - 8,2 mnkr.

Av verksamhetsberättelsen framgår att nämnden redovisar ett underskott på - 30,3 mnkr.

Sett till verksamhetsområden är det inom hemtjänsten avvikelserna är störst, vilket uppgår till - 26,8 mnkr. Den negativa avvikelsen för köp av huvudverksamhet uppgick till - 11,7 mnkr och berodde till största delen på högre placeringskostnader än budgeterat för HVB barn o ungdom samt externa placeringar funktionsstöd, externa familjehemsplaceringar (barn o familj) samt

---

¹⁰ Socialnämnden 2023-09-01, § 85

¹¹ Socialnämnden 2023-10-26, § 112

¹² Socialnämnden 2023-12-20, § 143

personlig assistans. Personalkostnaderna avvek negativt från budget med - 53,4 mnkr. De främst anledningarna till detta var högre PO-påslag, utfallet av kommunals lönerevision och införandet av heltid. Den negativa avvikelsen för ekonomiskt bistånd var - 4,6 mnkr och berodde främst på högre utbetalningar än budgeterat. Posten för övriga kostnader avvek negativt mot budget med - 4,9 mnkr. Den främst anledningen till detta var främst ökade kostnader för livsmedel, inhyrd personal och tekniska hjälpmedel.

3.2.1 Bedömning

Vi ser allvarligt på den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi bedömer att nämnden inte fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att hantera den ekonomiska resultatutvecklingen. De besparingseffekter som anges i åtgärdsplanen för 2023 är inte tillräckliga för att hantera det prognosticerade underskottet. Vi bedömer det även som en brist att prognosticerat utfall avviker från det faktiska utfallet.

3.3 Uppföljning av intern kontroll

Socialnämnden har antagit en internkontrollplan för år 2023.

Till grund för internkontrollplanen, som omfattar fem identifierade risker, ligger en upprättad risk- och väsentlighetsanalys¹³.

Av internkontrollplanen framgår vad som ska kontrolleras samt hur. Det framgår inte ansvarig person/funktion eller tidsplan för detta.

Nämnden har följt upp den interna kontrollen i fyramånadersrapport samt delårsrapport per 2023-08-31.

Av uppföljning i fyramånadersrapport framgår ansvarig person, status samt bedömning av respektive kontrollmoment.

Av delårsrapport per sista augusti framgår att nämnden slutfört två kontrollmoment utifrån internkontrollplanen. Nämnden rapporterar avvikelser för, *kontroll utifrån verksamhetssystemet*. Nämnden har inte fattat beslut om åtgärd till följd av uppföljningen.

Av verksamhetsberättelsen framgår att fyra av fem kontrollmoment är genomförda och har uppnådda målvärden. Kontrollmomentet *avsluta ärenden inom hemsjukvården* bedöms som färdigställt men med ej accepterade

---

¹³ Socialnämnden 2022-09-02, § 79

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2024-04-05

målvärden. Anledningen till detta ska vara att det inte är möjligt att inhämta data från verksamhetssystemet. I och med att avvikelser i systemet ännu inte är hanterat har inte beslut om åtgärd fattats. Utifrån resultaten av genomförda kontrollmoment har förbättringsåtgärder identifierats och genomförts, alternativt påbörjats, under året.

3.3.1 Bedömning

Vi anser att nämnden bör överväga att beskriva genomförande av kontrollmoment samt ange tidsplan och ansvarig person/funktion i sin internkontrollplan i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi ser allvarligt på den bristande måluppfyllelsen samt den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden bör fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt tydliggöra måluppföljningen. Nämnden bör även fatta beslut om åtgärder för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vi bedömer det även som en allvarlig brist att prognosticerade ekonomiska utfall skiljer sig kraftigt från det faktiska utfallet. Vi anser att nämnden bör överväga att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmomenten i sin internkontrollplan.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Stärka målstyrningen, se avsnitt, 3.1.1.
- Stärka ekonomistyrningen, se avsnitt 3.2.1.
- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmoment inom ramen för internkontrollplanen, se avsnitt 3.3.1.

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2024-04-05

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Liam Alldén
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.